

አቶ ጴጥሮስ ሰሎሙን መንገድ?

አቶ ጴጥሮስ ሰሎሙን ብተጋደልቲ ይኸን ገባር ብ“ወዲ-ሰሎሙን” ዚፍለጥ፣ ካብቶም ኣብ ኣዲስ ኣበባ ዩኒቨርሲቲ ንጉዳይ ኤርትራ ምስ ናይ ካልኣት ናይ ሐርነት ምንቅስቃሳት ኣሞራዊም፣ “እንተደኣ ኣበርቲዕና ተቐሊስናን ተወፊናን፣ ኤርትራ ናጻ ሃገር ክትኸውን ዘይትክእለሉ ምክንያት የለን” ኢሎም ዝኣመቱን ነቲ ኣብ ሜዳ ኤርትራ ዝምዕብል ዝነበረ ፖለቲካዊ ሃዋህወ ናህሪ ኪውሰኽ ካብ ዝገበሩ ተመሃሮ ዩኒቨርቲ ሓዶ ኹይኑ፣ ከም ዝበሎ ኸኣ ብጻዕናን ብጻዕራ-ብጻቱን ኤርትራ ልኡላዊነታ ንክትለብስ፣ ከምኡውን ኣብ ፍቕዲ ናጻ ሃገራት ዓለም ዘእተወ ተጋዳይ እዩ።

ብ1971 ዓ.ም ንክጋደል ኢሉ ንሜዳ-ኤርትራካ እንተ ተበገሰ፣ ኣብ ሶማሌ ንሓዶ ዓመት ስለ ዝተኣሰረ፣ ብ1972 ዓ.ም. ኢዩ ተሰለፉ። ክሳብ 1ይ ውድባዊ ጉባኤ ህ.ግ.ሓ.ኤ፣ ኣብ ዝተፈላለዩ ሓላፍነታዊ ጽፍሒታት፣ ማለት ኣብ ተዋጋኢ ሰራዊትን ክፍልታትን፣ ካብ ተራ ተጋዳይ ክሳብ ኮሚሽነር ፖለቲካ ቦጦሎኒ ኩይኑ ዘገልገለ ገዲም ተጋዳይ ኢዩ።

አቶ ጴጥሮስ፣ ብዝነበሮ ምቕሉል ኣቀራርባን ልዩብ ምትሕውዋስን ከምኡውን ብብጻይነቱን ተወፋይነቱን ብቕዓቱን ዘመስከረ ተጋዳይ ኢዩ ነይሩ። ውድብ ህዝባዊ ሓይሊታት ኣብቲ ግዜቲ ንዝነበሮ ፖለቲካዊ ኣረኣእያን መርገጺታትን ፈትፊቲ ኣብ ኣሃድኡ ንዝነበሩ ብጻቱ ብምቕባልን፣ ኣገባብ ቃልሲ ብምሕባርን ዓቢ ተራ ተጻዋቲ ኢዩ። ብተወሳኺ፣ ወተሃደራዊ ብቕዓቱ ብምምዕባልን ንካልኣት ኸኣ ኣብነት ብምዃንን፣ ዓብን ታሪኻውን ኣበርክቶ ገይሩ ኢዩ።

ብ1977 ዓ.ም ኣብ ዝተገበረ 1ይ ውድባዊ ጉባኤ፣ ኣባል ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈት ኩይኑ ድሕሪ ምምራጹ፣ ሓላፊ ክፍሊ ስለያን ምልክትን ኩይኑውን ተመዚዙ። ክፍሊ ስለያን ምልክትን፣ ሓዶ ካብቶም ኣብ 1977 ዝቈሙ ናይቲ እዋንቲ ሓደሽቲ ክፍሊታትካ እንተ ነበረ፣ ሓዶ ካብቶም ቅልጡፍ ምዕባል ጌሮም ኣብ ዕጥቃዊ ቃልሲ ልዑል ተራ ዝተጻወቱን ልዑል ኣበርክቶ ዝገበሩን ንምዃን ዝበቐዐ ኣብ ትሕቲ መሪሕነት አቶ ጴጥሮስ ሰሎሙን ኢዩ። አቶ ጴጥሮስ ሰሎሙን፣ ተርኡን ኣበርክቶኡን ኣብኡ ጥራይ ከይተወሰነ፣ ኣብ ዝተፈላለዩ ወተሃደራዊ ግንባራት ተዋፊሩ ኣብቲ ጽንኩር ናይ ወራርን ምዝላቕን ህሞት ወተሃደራዊ ኣዛዚ ኩይኑ ዘገልገለ፣ ሓዶ ካብ ተመክሮ ብረታዊ ተጋድሎ ህዝቢ ኤርትራ ዘፍረዮም ወተሃደራዊ ኣዘዝቲ ኢዩ።

ክፍሊ ስለያን ምልክትን፣ ከም ኣገዳሲ ትካል ኣብቲ ወተሃደራዊ ጉዕዞ፣ መምስ መድርኹ ዝሰማማዕ ቀጻሊ ምምሕያሽ ኪገብርን ንናይቲ እዋን ብድህታቲ ኪገጥም ዘክእለዎን ኣገባባት ብምትእትታው፣ ብቕዓት ዓቕሚ-ሰቡ ብቀጻሊ ስልጠናን ትምህርትን ብምምዕ ባል፣ ህዝባዊ ግንባር፣ ቅድም ኣብ ምክልኻል ድሓር ድማ ኣብ ወተሃደራዊ ተበግሶ ምውሳድ፣ ዝተጸረየን ዘተኣማምንን ሓበሬታት ብምቕራብ ናይ ሓበሬታን ሓድሽ ሓሳባትን ማዕከን ኩይኑ ኣገልጊሉ። ድሕሪ ናጽነት፣ ከም ኩሎም ሲቪላዊን ወተሃደራውን ትካላት ናይ ሃገርና፣ ንናይ ሓዶ ሰብ መደብን ዊንታን ከም ዘገልግሉ

ከዕድሜ ስድስት ወር ጀምሮ፣ ክፍሉ ወተሃደራዊ ስለያውን ካብዚ መጸወድያ ክወጽእ ኣይክእል'ምበር፣ ናይ ግዜ ዕጥቃዊ ቃልሲ ኣበርክቶኡን፣ ኣብቲ ደረጃ ብቐዕነት ዘብጽሑዎ ሓለፍቱን ኣባላቱን፣ ተጋዳሪይ ጴጥሮስ ሰለሙን ዝርከቦምን ንሱ ዝመርሖምን፣ ታሪኽም ምስ ታሪኽ ምክልኻልን ምጥቃዕን፣ ምስ ዓወትን ናጽነትን ተኣሳሲፋ ክዝከር ዝነበር'ዩ።

ኣቶ ጴጥሮስ ሰለሙን፣ ኣብ ናይ 1978 ብሕብረት ሶቭየትን ካልኣት ሃገራትን ዝተደገፈን ናይ ደርግ ወራር ንምክልኻል ኣብ መንጎ ከረንን ኣቐርዶትን ተመስራቲ ናይ ዝነበረ፣ ቀጺሉ'ውን ኣብ መንጎ ከረንን ኣፍዓቦትን፣ ኣብ መወዳእታ ድማ ኣብ ናቕፋ ናይ ዝተመስረተ፣ ወተሃደራዊ ግንባራት ኣህዚ ብምዃን ብቐጻሊ ኣብ ዓውደ ኩናትን ኣብ መንጎ ሰራዊቱን ከዕይኑ ሰራሖ። ካብ መጀመርታ 1979 ክሳብ ኣጋ መወዳእታ 1983፣ ካብ ሳልሳይ ክሳብ ሻዳሻይ ወራራት ደርግ፣ ከምኡ'ውን ሰላሕታ ወራር፣ ኣብ ምፍሻል፣ ዋና መኣዘዚ ማእከል ኣብ ናቕፋ ከዕይኑ ካብ ግንባር ናብ ግንባር እንዳተንቀሳቐሰ ብውሕልነትን ብቐዓትን ብሉጽ ኣመራርሓ ኣርእዩ። ብፍላይ ግንባር ናቕፋ፣ ምልክት ጽንዓትን ተወፋይነትን ህዝቢ ኤርትራን ኤርትራዊ ተጋዳላይን ንክትከውን ካብ ዘብቐዓ ረጅሒታት ብሱልን ውሕሉልን ኣመራርሓ ከም ምዃኑ መጠን፣ ኣቶ ጴጥሮስ ሰለሙን፣ ሓደን ቀንድን ካብቶም ግንባር ናቕፋ ክዝከር ከሎ ኣብ ቅድሚ ዓይኒ ነፍሲ ወከፍ ኣባል ህዝባዊ ግንባር ዝመጽእ'ዩ። ብድሕሪኡ ካብ ወተሃደራዊ ግንባር ተሳሊቡ ብቐዋሚ ኣብ ክፍሊ ስለያ ከዕይኑ ክነጥፍ ዝተገብረሉ ግዜ'ውን ንወተሃደራዊ ክእለቱን ተመክሮኡን ብቐሊሉ ክትካእ ከም ዘይክእል ብምርዳእ ኣብ መጀመርታ 1984 ኣብ ተሰነይ ንዝነበረ ጸላኢ ንምድምሳሰን ተሰነይ ሓራ ንምውጻእን፣ ኣብ 1985'ውን ኣብ ባረንቲ ንዝነበረ ጸላኢ ንምድምሳሰን ባረንቲ ሓራ ንምውጻእን፣ ብእዛዝነት ናይቲ ውግኣት ሰራሖ'ዩ።

ኣቶ ጴጥሮስ ሰለሙን፣ ብ1987 ዓ.ም. ዝተገበረ 2ይ ውድባዊ ጉባኤ'ውን እንደገና ኣባል ፖሊቲካዊ ቤት ጽሕፈት ኾይኑ ተመሪጹ። ናይ ክፍሊ ስለያን ጸጥታን ሓላፊ ብምዃን ከኣ ነቲ ኣብቲ እዋን ስርዓት ደርግ ብሶቭየት ሕብረት እናተሓገዘ ዘተኣታተዎ ረቂቕ ስለያውን ናይ ጸጥታን ኣሰራርሓ ንምምካት ዓቕሚ ክፍሊ ስለያ ክብ ንምባል ናይ ትምህርትን ስልጠናን መደባት ብምትእትታውን፣ ህዝባዊ ግንባር ካብ ናይ ምክልኻል ናብ ናይ ስትራቴጂያዊ ምጥቃዕ ተሰጋጊሩን መስርሕ ስትራቴጂያዊ መጥቃዕቲ ሸቶኡ ንክወቅዕ ግዙፍ ኣበርክቶ ኣወፍዩ። ኣብ ኩሉ ዓባይቲ ወተሃደራዊ ስርሒታት ብኣካል ኣብ ዓውደ ኩናት ተረኪቡ ስትራቴጂያዊ ኣገዳስነት ዝነበሮ ሓበሬታታት ብቐረባን ብቐጥታን፣ ንዝምልከቶም ኣዘዝቲ ብምሃብን ንተመኩሮኡን እዋናዊ ሓበሬታታትን ብምውህሃድ ክሳብ መወዳእታ ናይ ናጽነት ኩናት ንኣገልግሎት ህዝብን ሃገርን ዘውዓለ ውፋይ መራሕ ኢዩ።

ኣብ እዋን ነጻነት፣ ክሳብ ምግባእ 3ይ ጉባኤ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፣ ተጋዳላይ ጴጥሮስ ሰለሙን፣ መጀመርታ ጸሓፊ ክፍሊ-ምክልኻል ቀጺሉ ድማ ሚኒስትር ምክልኻል ከዕይኑ ክሳብ መጀመርያ በ1994 ዓ.ም ኣገልጊሉ። ኣብ ናጻ ኤርትራ ኩነታት እንዳተለወጠ መጸኢ፣ ክፍሊ ስለያን ምልክትን ድማ ምስ ጊዜ ተቋራኒ ኪምዕብል'ኪ ይድለ እንተ ነበረ፣ ዋና ጸሓፊ መንግስቲ ኤርትራ ምስ ኣቶ ጴጥሮስ ሰለሙን ስነ-ሓሳባዊ ፍልልያት ኣስተብሂሉ፣ ነቲ ኣብ ግዜ ብረታዊ ቃልስን ከምኡ'ውን ኣብ ምዕ ዋትን ምዕቃብን ናጽነት፣ ሓደ ካብ ቀንዲ መሓውራት ሰውራን መንግስትን ዝነበረ ክፍሊ ስለያ፣ ንተጋዳላይ ጴጥሮስ ዘሕሰመ መሲሎዎ፣ ቆራሪሙ ከም ዝለምስ ጌሩዎ።

ዝተጎድኦ ሃገርን ህዝብን ድኣምበር ኣቶ ጴጥሮስ ሰለሙንሲ ንሃገሩን ህዝቡን ዝከኣሎ ኣበርክቶ ካብ ምግባር ኣይተቐጠበን፡ ንዕኡ ዚምልከት ፍሉይ ፖለቲካዊ ይኹን ካልእ ክሳራውን ኣይነበሮን።

ኣቶ ጴጥሮስ ሰለሙን፡ ድሕሪቲ ኣብ መጀመርታ 1994 ዝተጋበኦ 3ይ ጉባኤ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ ካብ ሚኒስትሪ ምክልኻል ናብ ሚኒስትሪ ጉዳያት-ወጻኢ ተቐይሩ። ንሰለስተ ዓመታት ከኣ ሚኒስተር ጉዳያት ኩይኑ ሰሪሑ። ቀጺሉውን ካብ ሚኒስትሪ ጉዳያት-ወጻኢ ናብ ሚኒስትሪ ሃብቲ-ዓሳ ዝለ ዝተቐየረ፡ ክሳብ ኣብ ወርሒ ግንቦት 2001፡ ማለት ካብ ስርሑ ክሳብ ዝድስክል፡ ንሃገሩ ብትግሃት ኣገልጊሉ ኢዩ።

ኣብ ናይ 1998 ኩናት ኤርትራ-ኢትዮጵያ ንውሱን ግዜ ከም ኣማኻርን ተሓጋጋዚን ሚኒስተር ምክልኻል ኩይኑ ክሰርሕ ተመዚዞኻ እንተ ነበረ፡ ብሰንኪ ፕረዚደንት ዝተኸተሎ ናይ ኣመራርሓ ኣገባብ ዕጉብ ዘይምንባሩ ኣብ ወተሃደራዊ ስርሓት ተዋሂቡዎ ዝነበረ ናይ ምኽሪ ምሃብን ምትሕግጋዝን ስራሕ ተሓዲጉ። ሚኒስተር ሃብቲ ዓሳ ከሎ ነቲ ሃገር ዝምርሓሉ ዝነበረ ብፕረዚደንት ዝተኣታተወ ኣገባብ ገደብ ንምግባር፡ ኣባላት መሪሕነታት መንግስትን ግንባርን፡ ቅድም ኣብ ኣኼባታት ባይቶታት ግንባርን መንግስትን፡ ንሱ ምኽን ምስ ኣቦዩ ድማ ወጻኢ ካብዚ ኣካላትዚ፡ ኣቤቲታኦም ከስምዑ ካብ ዝጀመሩ ሓደ ነይሩ። ነዚ ካብ ናይ ፕረዚደንት ዝተፈልየ ርእይቶ ምህላወን ተቐውሞኡ ዓው ኢሉ ምግላጹን ምኽንያት ብምግባር፡ ፕረዚደንት ኢሳያስ፡ ካብ ወርሒ ግንቦት 2001 ክሳብ ዕለተ-ማእሰርቲ፡ ካብ ኩሉ መንግስታዊ ሓላፍነቲ ኣደስኪሉዎ። ከምቶም ካልኣት ኣብ ማእሰርቲ ዝርከቡ ብጹቲ፡ ኣቶ ጴጥሮስ ሰለሙን፡ ምእሳሩ እንተ ዘይከይኑ ተኣሲሩሉ ዘሎ ቦታ፡ ኩነታት ጥዕንኡን ኣይፍለጥን ጥራይ ዘይከነ ብሂወት ምህላወ ዘረጋግጽ ምልክታትውን የለን። ድሕሪ ማእሰርቲ ናይቶም 11 ላዕለዎት ሓለፍቲ መንግስትን ግንባርን፡ ብመንግስቲ ንሰለስተ ወይ ኣርባዕተ ካብቶም እሱራት ፈሊኻ ናይ ምጽላም ዘመተ ተኸይዱ ኢዩ። ብውሽጢ-ውሽጢ ሓደ ካብዞም እቲ ጸለመ ናብ ኣቶ ጴጥሮስ ሰለሙን ከም ዘቐንጠ ናይ ኣደባባይ ምስጢር ኢዩ።

ንሓደ ተጋዳላይ እሞ ኸኣ ከምዚ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ስሉም ታሪኽ ዘሎዎ፡ ኣብ ታሪኽ ኤርትራ ዝገበሮ ኣስተዋጽኦ ኪከሓድ ዘይከኣል ኣሰር ዝገደፈ ሰብ፡ ስሙ ንምጽላምን ፍራ-ዕዮኡ ምቀንጻብን ንሕልና ደቂ-ኤርትራ ከም ዝበሳሰዎ ምግማቲ ኣየሸግርን። ህዝቢ መን ዘምጽኣሉ ናጽነት ዲዩ ዘስተማቕሮ ዘሎ? ዋላኻ ህዝቢ እታ ናይ ልቡ ንኸይዛረብ ኣፉ ይለገውዎ፡ ሕልናኡ ከም ዘየቐሰኖ ርዳኦ ኢዩ። ፕረዚደንት ኢሳያስ ኣብ ልዕሊ ብጹቲ፡ ኣብ በረኻታት ኤርትራ መጓደይቲ፡ ኣብ ዕርድታት ናቕፋ መዳቕስቲ፡ ቅያ መሳርሕቲ፡ ዝወሰደ ናይ ማእሰርቲ ስጉምቲ ሕልና ዘይጸዋሮ ገበንዮ። ለውጢ ምሕታት፡ ኣኼባ ምጥላብ፡ ብመጽዓ ስዉእ መሰረት ስልጣን ንህዝቢ ነረኩብ ምባል ያኢ ከም ዓቢ ገበን ተቐጺሩ፡ ተምበርካኸነት ኩነ ጥልመት ዚብል እኮይ ስም ተዋሂቡዎ ክንሰምዕ ዝስምዓና ጓሂ መዐቀኒ የብሉን።

ኣቶ ጴጥሮስ ሰለሙን እቲ ዝወረደ ግፍዒ ኣብኡ ጥራይ ኣይተወሰነን፡ ኣብ በዓልቲ ቤቲ፡ ወይዘሮ ኣስቴር ዮውሃንስውን ተሰጋጊሩ ኢዩ። ወ/ሮ ኣስቴር፡ ኣብ ሃገር ኣሜሪካ ትምህርታ ድሕሪ ምጥንቓቕ፡ እቶም ብዘይ ኣቦ ዘሎዉ ደቃ ንኸትናቢ ንሃገራ ምስ ተመልሰት ካብ መዕርፎ ነፈርቲ ኣስመራ ብዕለት 19/12/2003 ተወሲዳ ኣብ ትሕቲ ቀይዲ መንግስቲ ከም እትኣቲ ተገይሩ፣ ሃለዎታ ዚፈልጥ ሰብውን የለን። ስለምንታይ

ክሳብ ክንድዚ ጭካኔ የድሊ? ኣብዚ ግዜ'ዚ እቶም ኣርባዕተኣም ደቆም፣ ስድርኦም ናጽነት ዘምጽኡ ጀጋኑ ክነሶም፣ ብዘይ ኣቦን ኣደን ክቕጽዑ መተገብኦ?

ዝሸበርካ ህዝቢ ኤርትራ፣ እዚ ጉዳይ'ዚ ጉዳይካ ስለ ዝሹነ ኣቕልበሉ፣ ድምጽኻ'ውን ሃበሉ።